

Денис Борисенко

ПЕРСПЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається сучасний етап інформаційно-комунікативного розвитку освітньої сфери, перспективні напрямки інноваційних шляхів розвитку інформаційно-комунікативних комплексів і аналіз стану впровадження інформаційно-комунікативних баз у вищих навчальних закладах. Акцентується увага на виявленні проблематики адаптаційного процесу в загальній структурі оновлення навчально-методичної бази освітнього процесу.

Ключові слова: *інформатизація, інформаційно-комунікативна сфера, інформаційно-комунікативні технології, інновації, технології навчання.*

Інформатизація освітянського простору на сьогодні є найбільш широко поставленою на обговорення темою дискусій серед як викладачів, педагогів та науковців, так і урядовців при аналізі стратегічного розвитку держави порівняно до світових норм. Інформація, як елемент «тріади», став поряд з іншими елементами зовсім не давно, серед яких «матерія» та «енергія». Вона завоювала головний актуальний напрямок розвитку – майбутні інформаційні технології повинні змінити наше оточення, покращити екологію та зменшити негативний вплив людства на планету, дати нові можливості у створення синтетичних речовин, захистити людство від хвороб, а також збагатити досвід в опануванні навчальною інформацією майбутніх фахівців.

На сьогодні значна кількість вчених, педагогів новаторів, педагогів-теоретиків та педагогів-практиків плідно працюють над виявленням основних закономірностей провадження інновацій в навчання. Проблематиці інноваційних зрушень присвячені роботи І. Бома, Л. Ващенко, Л. Даниленко, П. Дроб'язка, О. Дусавицького, В. Живодьора, А. Підласого, С. Подмазіна, К. Ушакова, А. Хуторського та інших. Поряд з вітчизняним досвідом в теоретичних та дидактичних аспектах впровадження інноваційних технологій, – в роботах В. Беспалька, В. Лозової, Г. Селевка, О. Пехоти та ін., – важливий вплив має і зарубіжні науково-практичні розробки та інновації в галузі освіти. Представниками зарубіжного досвіду є Дж. К. Джонс, Д. і Р. Джонсон, Дж. Дьюзі, Л. Занков, Г. Іванов, О. Киричук, М. Кларін, Дж. Майер, Дж. Шнайдер та інша плеяда відомих теоретиків-новаторів.

Мета статті: розгляд та теоретичне обґрунтування ефективного

впровадження ефективних інноваційних інформаційно-комунікативних педагогічних технологій при професійній підготовці у вищих навчальних закладах.

Досягнення сучасних темпів розвитку постійно корегують напрямки активізації потенціалів освітнього простору і на перші сходинки підвищення результативності національних інноваційних систем виходять саме підсистема вищої освіти, яка готує кваліфікованих працівників промисловості та сфери послуг. На вищі навчальні заклади покладено важливі функції оновлення кадрового забезпечення. Вони постійно повинні забезпечувати формування конкурентоспроможного та висококваліфікованого фахівця в своїй галузі, щоб залишитися на ринку освітніх потреб національної економіки [4].

Аналізуючи розвиток освітньої підсистеми П. Ю. Сауха зазначав, що для отримання результативних проявів необхідно акцентувати увагу на такі завдання:

- забезпечення інноваційної спрямованості навчальних закладів за рахунок масштабного комп'ютеризаційного шляху розвитку та активізації науково-технічної та інноваційної діяльності;
- проведення реформ системи освіти з досягненням відповідності до європейських зразків, але збереженням культурних та національних традицій;
- підвищення науково-дослідницької бази вузівського сектору;
- інтеграція навчальних закладів на рівні фондоозброєного державного сектору та інші [3].

Інформаційно-комунікативна сфера стала тим фактором спонукання вищих навчальних закладів до перегляду представлених освітніх послуг, виявлення прогалин в розвитку та впровадженні інноваційних навчальних засобів та технологій для ефективного використання виділеного навчального часу на опанування матеріалу студентами. Особливим сучасним аспектом інноваційного розвитку стає створення загальної відкритої освітньої сфери, в якій кожен може отримати необхідну інформацію. Так, з боку студента, вибирати, чому навчатися та як буде протікати освітній процес, вибирати методи та засоби для навчання, обмежувати навчальну завантаженість та визначати власний розклад. Для викладача в цій перспективній освітній системі можливе також автоматизована діяльність щодо створення навчальних одиниць, які будуть складати курс вивчення певної дисципліни, контролювання діяльності студентів та перевірка завдань, визначення рівня підготовки тощо. Це, авжеж, майбутні стратегії, які можуть бути не реалізовані із-за надання значної відкритості або зниження дидактичних особливостей протікання навчального процесу, погіршення стану освітнього процесу. Але на сьогодні вже впроваджуються в окремих випадках інноваційні електронні варіації освітнього процесу, віртуальні лекції та інші інноваційні стратегії,

які стають прообразом традиційної системи з розгалуженими новими навчальними засобами, початком формуванням нової «віртуальної навчальної спільноти» [2, с. 2].

Перспективна стратегічна направленість розвитку інноваційних навчальних технологій вносить нові коригування в процес викладання дисциплін професійної підготовки, які в першу чергу повинні мати оновлену навчально-методичну базу та впровадження засобів інформаційно-комунікативного комплексу. Оновлення зачіпає одночасно декілька напрямків розвитку інноваційних навчальних технологій та дидактичних систем, які можливо об'єднувати з наявною структурою інформаційно-комунікативного забезпечення, що в результаті виходить на сформування понятійного апарату інформаційно-комунікативної бази. Для досконального з'ясування визначення «інформаційно-комунікативної бази» та особливостей застосування як перспективної інноваційної стратегії необхідно його аналіз в загальній структурі застосовування, при порівнянні з наявними традиційними компонентами навчального процесу. Так, на прикладі застосування різних інноваційних моделей навчання [5, с. 6–7] та передачі інформації реалізується повноцінне забезпечення навчального процесу інформаційно-комунікативною базою, яка представляє комплексну організацію поодиноких випадків застосування інформаційно-комунікативного забезпечення як на лекціях, так і на практичних, лабораторних та семінарських заняттях. Особливу увагу приділяється застосуванню його особливостей реалізації при самостійній роботі студента, виконання вхідного контролю, самостійних, контрольних та комплексних робіт. Більшість з перелічених робіт студенти виконують завдяки мережевого забезпечення, дистанційного опанування матеріалу та виконання навчальних завдань, що є інновацією та поки ще не загальним принципом застосування.

Інноваційні моделі навчання не повинні дезорієнтувати студентів в отриманні навчального матеріалу та викладацький склад навчального закладу у виборі найефективніших навчальних засобів, створення перспективних дидактичних систем та іншого. Важливо залишатися на стратегії розвитку без втрати основної організаційної моделі, погіршення загального рівня сприйняття інформації та зниження мотивації студентів. Для виключення цих негативних явищ застосування інформаційно-комунікативної бази має більш високі переваги поступового та послідовного впровадження з виявленням негативних особливостей та обмеження факторів впливу для їх збільшення завдяки адаптованій дидактичній моделі. Викладач поступово використовує інноваційну модель в традиційному навчальному процесі, щоб студенти мали можливість поступово адаптуватися к змінам та реалізувати себе в новій навчальній системі.

Освітній сфері, на жаль, бракує достатнього рівня ефективної

результативності, але ставиться мета активного залучення інтелектуального ресурсу для вироблення своєрідної національної стратегії розвитку. Постійна зміна стандартів в сторону покращення та підвищення рівня розвитку спричиняють та висувають необхідність знаходження альтернативних шляхів розвитку. Постійний аналіз світового досвіду, моніторинг отриманих власних результатів та виявлення прогалин дає свої «плоди». Але необхідно постійно корегуватися світовими показниками для збереження сучасного рівня розвитку, який вимагає від українського освітньої системи інноваційної трансформації та негайної диверсифікації системи вищої освіти, як інвестування в перспективну освіту.

Проблематика необхідності адаптування власної системи освіти являється акцентом більшості країн світу. Орієнтація на вже існуючі парадигми освітніх стратегій розвитку являється на сьогодні пріоритетним, але не достатнім для вироблення власної національної системи освіти. Необхідно на сучасному етапі розвитку рухатися в напрямку оперування власними знаннями й бути готовими для швидкого пристосування до потреб ринку праці.

Якість освітнього процесу ставиться головним критерієм освітньої системи, від якої залежить рівень випереджувального розвитку країни. Усвідомлення необхідності досягнення рівня інформаційного суспільства та сучасної конкурентної країни в області інформативних технологій та систем. Основними контрольними рівнями контролювання якості освітньої сфери є моніторингові індикатори, які дають змогу в реальній ситуації оцінити рівень досягнення поставлених цілей державною політикою, відповідність зовнішнім критеріям, взаємовідносини між учасниками освітнього процесу.

Майбутнє стає вже теперішнім, але неосяжність інформаційного потоку залишається головною проблемою, перед якою постає підготовка студента до професійного середовища. У сучасному вирі підвищення вимог до працівників будь-яких галузей проявляється ускладнення адаптаційного періоду, який повинен формуватися ще при навчанні у вищих навчальних закладах, як обов'язковий елемент професійної підготовки фахівця та входження в сучасну техносферу. Тому навчальним закладам необхідно продовжувати розпочату інформатизацію навчально-методичної бази, впровадження інформаційно-комунікативного комплексу та створення власних інформаційно-комунікативних баз як важливого фактору відповідності сучасним реаліям та вимогам до випускників.

Сучасний інформаційний простір насичений широкою різноманітною структурою та видами навчальних технологій, які, в більшості випадків, ніколи не використовувалися в освітньому процесі. В перспективних подальших дослідженнях планується змінити цю ознаку та практично реалізувати авторські новітні розробки в навчальному процесі для переходу на сучасний комп'ютеризований та високотехнологічний

рівень освітньої підтримки. Так головними майбутніми шляхами освітнього розвитку стає впровадження стримінг-, флеш-, адативних та інших інноваційних технологій. Саме вони вже на первинних сходинках впровадження демонструють високі навчальні результати застосування, акцентують увагу на необхідності постійного пошуку викладачем нових форм та засобів підвищення мотивації студентів та реалізації обміну навчальною інформацією, а також відповідність сучасним стандартам освітніх програм, етапам євроінтеграції та впровадженнь інноваційних стратегій розвитку [1].

Інформація є стратегічним ресурсом в сучасному соціальному середовищі. Особливості інформаційно-комунікативного розвитку стає важливим критерієм при опануванні перспективних навчальних технологій, прирощення соціального прогресу. Природним являється на сьогодні активний процес інформатизації в освіті, як центральний елемент перспективного розвитку освітньої системи. Вже немає критичних точок зору щодо необхідності нашарування технічного забезпечення навчального процесу, насамперед, у вищих навчальних закладах, які стають головним інноваційним «епіцентром» для випуску компетентних фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Datta R. Adapting Automatic Image Annotation Via Meta-learning / Datta Ritendra, Wang Li Jai, Wang James Z. – Pennsylvania: Pennsylvania State University, Department of Computer Science and Engineering, College of Engineering, 2009. – 38 p.
2. Malyska I. D. The phenomenon of virtual education of virtual educational communities in the systems of education of foreign countries: approaches to determination of concepts / I. D. Malyska // *Information Technologies and Learning Tools*. – 2012. – Т. 30. – № 4. – С. 1–14.
3. Сауха П. Ю. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2011. – 444 с.
4. Сбруева А. А. Пріоритети модернізації європейської вищої освіти у контексті реалізації стратегії «Європа 2020 / А. А. Сбруева // *Международное сотрудничество в образовании в условиях глобализации : материалы второй международной научно-практической конференции*. – Симферополь, 2013. – С. 269–276.
5. Чванова М. С. Проблемы организации коммуникаций студентов наукоёмких специальностей в системе открытого образования / М. С. Чванова, М. В. Храмова // *Educational Technology&Society*. – 2011. – Т. 14. – № 2. – С. 482–501.